

הי רק עקשו אני שם לב שהיהודים לא יצאו לקבל את פניו של מלכנו מנואל השב מספרד. זה מוזר מאד.

יחי המלכה!

יחי המלך!

מנואל הראשון מלך הסד הוא.

באמת אינך יודע דבר?

אם היית יודע מה שאני יודע, לא היית אומר את זה.

אתה יודע מי היא המלכה החדשה?

השבבתם שתארכו ימים בפורטוגל, הא? השבתם להפלט מידם של פרדיננד ואיזבל, שליטי ספרד. גם יומכם הגיע!

לא אמור לי מהר. מה קרה? היהודים נראים כמו בעצמו של צום תשעה באב.

למה הוא מתכונן? הסדאי!

למה שהוא אומר. מה שקרה ליהודי ספרד, יקרה עקשו ליהודי פורטוגל.

המלכה החדשה של המלך מנואל הראשון, היא לא אחרת מאשר בתם של מלך ספרד פרדיננד והמלכה איזבל. מנואל הבטיח לה שישלך את כל יהודי פורטוגל מארצו.

הנה החילים באים. הם יתנו לנו לבחר בין גרוש כנדי לבין התנצרות.

זה לא יכול להיות הסדאי. לאן ילך?

הם בוֹעֲרִים מְקוֹנָאָה.
זוֹה סִימּוֹן מִבִּישׁוֹר רַע,
בְּצֵלָאָל.

בֹּא נִקְשִׁיב! הֵם מִכְרְזִים אֶת הַצּוֹ שְׁנִכְתֵּב
בְּאַגְרָת.

אַתֶּם מְפָרְעִים לָנוּ, יְלָדִים גְּאֹתְנִים. תִּמְיֵד הַיְהוּדִים תִּיבִים
לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם יוֹדְעִים קְרֵא וְכַתֵּב, וְהַמוֹן הָעַם לֹא.

לְפִיכֶךָ אָנוּ מְצִיִּים כָּל
אִישׁ וְאִשָּׁה גָּדוֹל אוֹ קָטָן
אֲשֶׁר בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה,
יִגְרְשׁוּ וְיִצְאוּ מִכָּל גְּבֻלוֹת
מְלַכְתֵּינוּ בְּתוֹךְ שְׁלוֹשֶׁת
הַחֳדָשִׁים הַבָּאִים.

בְּצֵלָאָל! בֹּא מְהֵרָ! הָאֲנִיָּה כָּבֵד
מִחִפָּה לָנוּ!

אֲנִיָּה? עַל מָה אֶת
מִדְבַּרְתְּ מִלְכָּה?

כִּנְרָאָה חֲלֻמָּה מִשָּׂהוּ.

וְהֵנּוּ מְצִיִּים שְׁכָל אִישׁ בַּמְּלָכָה לֹא יִהְיוּ לְאַסּוֹף אֵלָיו
לֹא בְּגֻלְיוֹ וְלֹא בַּסֵּתֶר לֹא יִהְיֶיךָ וְלֹא יִהְיֶיךָ.

יְמוֹתֵינוּ הַכּוֹפְרִים!

לְהִתְרַאוֹת
בְּקִרְוֵב יְלָדִים!

הִנֵּה הוּא!

לֹא חֲלֻמָּתִי שׁוֹם דָּבָר. שְׂמַעְתִּי
אֶת גּוֹנְלוֹ הַסֵּפֶן, הַחֶבֶר שֶׁל
אַבָּא מִבְּטִיחַ לוֹ לְדַבֵּר עִם רַב
הַחוּבֵל.

יִפֹּה! דוֹאגִים רַק לְעֵצְמְכֶם וּמִשְׁאִירִים
אֶת סִבָּא וְסִבָּתָא מֵאַחֵר!

כן, היא חֲשָׁה טוב בְּהַרְבֵּה, בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ.

הָאֵם תִּרְצֶה לְהַצְטָרֵף לְבַצְלָאָל הַמְבִיֵּא לְסָבָא וּלְסַבְתָּא אֶת אַרְחוּתָם?

טוב לראות את פְּנֵיהַ חֲסֵדָאִי! הָאֵם אִמְרָה מְרַגְּשָׁה טוב יוֹתֵר מֵאִזְ אִמְשׁ?

אָמָא, בְּצַלְאָל כּוֹעֵס עָלֵינוּ. הוּא אוֹמֵר שְׂאֲנַחֲנוּ מְשִׁאִירִים אֶת סָבָא וְסַבְתָּא לְכָד.

מַעֲנֵן הוּא נִרְאֶה כְּעוֹס. הָאֵם הוּא רָב עִם בְּצַלְאָל? בְּדָרְךָ קָלָל הֵם חֲבָרִים קְרוֹבִים וְאוֹהָבִים.

וְאַחַר כֵּן, חֲסֵדָאִי שׁוֹב לְבֵיתֵנוּ וְאֵתְנוּ לָךְ מַעֲט תּוֹפְיִים עֲבוּר אִמְרָה.

עַל מָה אַתְּ שֹׁחֶה יְלָדָה?

אַתְּ שְׂמַעְתְּ אֶת גִּזְזוּלוֹ וְסִיפֵרְתְּ לָהֶם?

עַל מָה שְׂגוֹזְלוֹ הִבְטִיחַ לְאָבָא, נוֹ עַל הָאָנְיָה.

אַל תִּכְפִּי יְלָדָה. אֲנִי אֲכִין לָךְ בְּבֵת בֶּד חֲדָשָׁה. הַבּוֹבָה לֹא הִיְתָה שׁוֹרְדֵת אֶת הַמָּסַע הַקָּשָׁה.

הַבּוֹבָה שְׁלִי! אִין לִי אֶת הַבּוֹבָה יוֹתֵר!

אוֹיֵן יְלָדָה שְׁלִיִּי אֲנִי כָל כּוֹן מַצְטַעֲרָת.

הַבּוֹבָה הַחֲדָשָׁה תִּהְיֶה נְהַדְרָת. אֲבָל אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת מִמֶּנּוּ לֹא לְסַפֵּר יוֹתֵר לְאָף אֶחָד שְׂבִנְזוּלוֹ הִיְתָה אֲצִלְנוּ.

בְּכָלֵל לֹא יַדְעִיתִי שְׂזָה סוּד כָּל כּוֹן גָּדוֹל.

כה מסורה היא אמה, מקוה שסבתא תשוב לפני שיתקרו המאכלים.

חבל שלא חפתה לנו, היינו מבצעים כל שליחות בשמחה.

ברוך בואכם בצל קורתנו, נכדים אהובים!

זה לא קרה עד היום.

הקל ברחמינו יעזור!

האמת? רק לפני חמש שנים גורשנו מספרד, בחרנו ללכת לפורטוגל הקרובה. השבנו שפרינגד ואיזבל יחזרו בהם כשיראו את כלכלת ספרד קורסת.

הלכה לשמוע את הפרושים. היה נשמע לה פאלו מכרזים על גרוש. אבל פנאיה רק הזכרונות גרמו לה לשמוע זאת. מנואל אינו רע לב כמו פרינגד ואיזבל.

הוא שב לפני ימים ספורים מספרד ורוח אחרת עמו.

למה הוא צריך להדאיג את סבא?

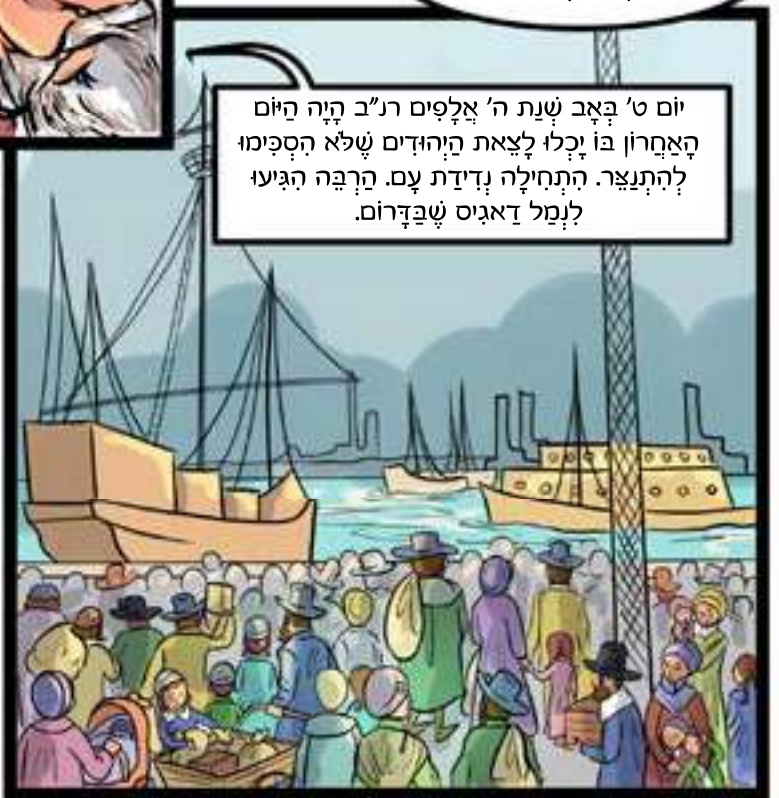

אני זוכר את זה פאלו קרה היום.

הגענו למעבר הגבול לפורטוגל.

בקשו מאתנו שמונה דינרי זקב לכל ראש.

יום ט' באב שנת ה' אלפים רנ"ב היה היום האחרון בו יכלו לצאת היהודים שלא הסכימו להתנצר. התחילה נדית עם הרבה הגיעו לנמל דאגוס שבפורום.

מי יודע אם לא נאלץ להפריד. סבא ואני לא נוכל לצאת שוב למסע מפרה.

הכל יכול להשתנות לטובה. נתחנן ליושב מרומים שיחוס על שארית הפליטה.

גרש! שוב פעם לקחת מקל נדודים ולהתחיל הכל מחדש!

כך אמרו שליחי הפולה?

ומי אמר שהורי לא תכננו לקחת עפם את סבא וסבתא?

לסבא וסבתא אין פה לצאת למסע מפרה. אצנקה שמעו זאת בדייק כמו אצני.

האכל מצון בצלאל, מסר זאת לאננה המסורה והטובה.

מי שמסור להוריו, לא בורח כמו שפן ומשאיר אותם מאחור.

הם נבהלו. אבל יכול להיות שבסוף נן יצאו למסע. ובכלל, מי אמר שהוריה לא יעזבו את פורטוגל?

היי משפחתו של רבי גדליה רופא הפולה, עוזרת. לפה הם כה ממחרים?

מי שרצה להשאיר יהודי אמתו בלי חכמות וכלי מחבואים, צריך לברח ויפה שעה אחת קודם.

נו באמת, אבא שלי יוצק הפטבעות של הפולה. נראה לה שישכל לעזב? הוא לא דייג פשוט כמו אביה.

אם רק ירצה לוותר על הפעמקד שלו למען קיים המצות בגלוי, יוכל לעזב.

בָּרוּךְ בּוֹאֵךְ חֲסִידַי. הֲאִם רָצִיתָ
לְהִשְׁלִים לְמוֹדֵךְ עִם בְּצַלְאֵל?

כֵּן. עָלִינוּ לְהִשְׁלִים מִסְכַּת בָּבָא בְּתָרָא
לְפָנֵי שְׁתַּצְאוֹ לַמַּסַּע.

הִבֵּאתָ הַכֹּל בְּצַלְאֵל? מַד גָּבִיהַ,
רָשָׁתוֹת וּפְתִינוֹת לְדָגִים?

כֵּן אָבִיא.

זֹאת הֵייתָ רַק הַצָּעָה. וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ יְלָדִים
שֶׁלֹּא תִדְבְּרוּ עַל כֶּן יוֹתֵר אֶף מְלָה.

אֵינְכֶם עוֹזְבִים אֶת פּוֹרְטוּגַל עִם
גִּנְזוֹלוֹ?

לְמַסַּע?
אֵיזָה מַסַּע?

תְּמִיד הֵם מִצְעִים לִי
לְהַצְטָרֵף אֶל הַדַּיָּג וְעַכְשָׁנוּ לֹא הֵם מְנַסִּים
לְהַסְתִּיר מִשָּׁהוּ. זֶה בְּרוּר.

זֶה מוֹזֵר.
אָבִיו שֶׁל בְּצַלְאֵל
מִפְרָנִס בְּקִשִּׁי רַב אֶת
מִשְׁפַּחְתּוֹ. אָבִיא אָמַר
לִי שִׁיציָאָה דְּרָגָה הַיִּם,
עוֹלָה הוּן תּוֹעֲפוֹת. אִז מַה
הַסוּד שְׁלֵהֶם? אֲנִי מִכְרַח
לְהַבִּין אֶת זֶה.

אֲנִי זָקוּק הַיּוֹם לְעֲזָרְתּוֹ שֶׁל בְּצַלְאֵל, הַיָּמִים
הָאֲחֵרוֹנִים הָיוּ סוֹעֲרִים מְדִי וְעַבְדָּה רַבָּה
מִמֵּתִינָה לִי הַיּוֹם.

טוֹב שְׁכַן. חֲסִידַי
עֲדוֹן נִרְאֶה זוֹעֵף.